

OB 109. OBLETNICI SMRTI

Franceta Prešerna

Komu najpred veselo zdravilico, bratje, čmo zapet?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
brate vse,
kar nas je
sinov sloveče matere.
Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz sveta bo pre-
gnan,
da rojak
prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo
mejak.
(Iz Prešernove »Zdravljice«)

MINISTRSKI SVET ODOBRILO USTREZNE ZAKONSKE OSNUTKE

Preureditev višjih srednjih šol

Višje srednje šole so razdelili na dva tečaja: dvoletni tečaj (I. in II. razred) in triletni tečaj (III., IV. in V. razred) - Za prestop iz dvoletnega na triletni tečaj je potreben sprejemni izpit - Pri zrelostnem izpitu na višji realni gimnaziji so ukinili prevod v latinščino

Pretekli četrtek je ministrski svet odobril zakonske osnutke o preureditvi višjih srednjih šol. Zakonski osnutki zadevajo višjo klasično in realno gimnazijo, učiteljske, srednje tehnične šole in namene opravljanja zrelostnih in zrelostnih izpitov.
Zakon določa predvsem, da so tri letne šole druge stopnje, ki trajajo pet let. Delijo se na dvoletni tečaj (prvi in drugi razred) in triletni tečaj (tretji, četrti, peti in šesti razred). Dvoletni tečaj in ustrezni triletni tečaj sestavljata oddelki višje srednje šole. Oddelki višje klasične gimnazije in višje realne gimnazije tvorijo enoten zavod pod vodstvom istega ravnatelja. V posameznem razredu ne sme biti več kot 30 dijakov.
Dijaki učiteljskega in realnega tečaja se pripravljajo na sprejemni izpit, ki ga opravi komisija iz učiteljskega in realnega tečaja. Pri sprejemnem izpitu na višji realni gimnaziji se opravi izpit iz slovenščine, matematike, fizike, kemije, biologije, zgodovine, latinščine, francoščine, angleščine, glasbe, risanja, telesa, in športne vzgoje. Pri sprejemnem izpitu na višji klasični gimnaziji se opravi izpit iz latinščine, grščine, matematike, fizike, kemije, biologije, zgodovine, latinščine, francoščine, angleščine, glasbe, risanja, telesa, in športne vzgoje.
Za prestop iz dvoletnega na triletni tečaj je potreben sprejemni izpit. Pri zrelostnem izpitu na višji realni gimnaziji so ukinili prevod v latinščino.

«Zeta» bo dala 100 milijonov stop. C pravi vodja laboratorija Thoneyman

Angleški znanstvenik Peter Thoneyman, ki je vodja ene skupine znanstvenikov, ki so izdelali veliko napravo »Zeta« in z njo proizvedli temperaturo 5 milijonov stop. C, je izjavil, da bi nekoliko izpopolnjena »Zeta« mogla dati tudi temperaturo 100 milijonov stop. C, ki je šestkrat večja od vročine, ki jo pripisujejo Soncu.
Sovjetski znanstvenik Kurčatov je v nekem intervjuju moskovski »Pravdi« rekel, da je uspeh angleških znanstvenikov velik in da bi znal imeti velike posledice. Vendar pa da se moramo zavedati, da je ta veliki uspeh le v znanstveni posebnosti, ki je potrebna za dolgoročni skupni napori vseh znanstvenikov sveta, da bi se mogli izdelati reaktor za industrijsko uporabo termojedrske reakcije.
Na vprašanje, do kod so na tem področju prišli sovjetski znanstveniki, je Kurčatov izjavil, da so njihova raziskovalna dela na tem področju usmerjena v številne smeri in da so se glede uspehov mnogo približali angleščini.
Kar se tiče podrobnosti podatkov, je Kurčatov obljubil, da bodo Rusi kaj več o tem povedali na prihodnjem drugem konferenci o jedrski energiji, ki bo v septembru v Zenevi.
Na vprašanje v zvezi z mednarodnim načrtom glede uporabe jedrske energije, tako kot je predlagal predsednik Eisenhower, je Kurčatov rekel, da so to zamisel predlagali Rusi že leta 1956 in da je zadovoljen, da je tudi predsednik ZDA pozval vse znanstvenike sveta na skupno sodelovanje. Po mnenju Kurčatova bi bilo dobro, če bi predsednik vlad sprejel sovjetski predlog glede prepovedi jedrskega termonuklearnega orožja, ker bi to predstavljalo veliko pobudo za znanstvenike vsega sveta, da bi se lotili svojega pionirskega dela v izključno mirnodolne namene.

Predčrtašnjim je v Občinski galeriji odori svojo razstavo tržaški slikar Avretij Lukežič. Na sliki vidimo številno občinstvo, ki se je zbralo pri tej slovesnosti

SESTANEK S SOVJETSKIMI KULTURNIMI DELAVCI

Kultura kot trden most med Vzhodom in Zahodom

Na pobudo italijanskega Združenja za kulturne stike z ZSSR je bil v Florenci študijski sestanek, katerega so se udeležili najvidnejši predstavniki sovjetskega in italijanskega kulturnega življenja

Na ljubeznivo povabilo italijanskega Združenja za kulturne stike s Sovjetsko zvezo sem se udeležila zadnjega študijskega sestanka v Florenci, ki je trajal tri dni, in sicer od 25. do 27. januarja. Sestanka so se udeležili sovjetski znanstveniki in umetniki ter prav tako pomembni italijanski kulturni delavci. Naj nagajem imena sovjetskih gostov, katere imamo redko priliko srečati pri nas. Prisotni so bili:
Prof. Aleksandrov, eden najpomembnejših živečih matematikov, trenutno rektor univerze v Leningradu, del mnogih znanstvenih del na področju abstraktne topologije, teorije topologije, njih mer in topoloških zvrsti, stalen predavatelj na univerzah v inozemstvu in ki se čisto udeležuje internacionalnih znanstvenih kongresov.
Prof. Alpatov, umetniški zgodovinar, avtor desetih knjig in številnih člankov o zgodovini ruske, bizantinske in zapadno-evropske umetnosti.
Prof. Belza, znanstvenik na glasbenem področju, ki je posvetil mnogo svojih del študiju česke in poljske glasbe. Trenutno sodeluje pri zgodovinskem inštitutu akademije znanosti v Sovjetski zvezi in mnogo prispeva k poglabljanju kulturnih stikov z inozemstvom.
Prof. Davljan je izvedenec na agrarnem področju in je napisal že okoli 60 znanstvenih del. Je rektor univerze v Erevanu v Armeniji.
Gerasimov, eden najslavnejših sodobnih filmskih režiserjev in pedagogov. Režiral je že 15 uspešnih filmov. Zdal izdeluje tretjo epizodo filma »Tih Don«, posnetega po romanu, ki ga Slovinci dobro poznamo. Poleg svojega umetniškega dela je Gerasimov poslanec v Vrhovnem sovetu, član Komiteta za obrambo miru in predsednik filmske sekcije pri sovjetskem Združenju za kulturne odnose z inozemstvom.
Prof. Markov, gledališki zgodovinar, režiser in slovenski esejist. Največjo pozornost je v svojih delih posvetil dramski igri in režiji. Leta 1925 je bil imenovan za direktorja literarne smeri Umetniškega teatra v Moskvi in je v tem svojstvu dolga leta repertoar polnih dvajset let. Njegovo srečanje s Stankovskim in Nemirovič-Davčenkovo je odločilno vplivalo na njegov razvoj in vplod. Je član predsedstva in sveta ruskega gledališkega združenja in predsednik gledališke sekcije pri sovjetskem Združenju za kulturne stike z inozemstvom.
Prav tako kot sovjetski gostje so bili tudi na italijanski strani izbrani italijanski znanstveniki, veliki

umetniki in priznane kulturne osebnosti.
Namen sestanka je bil ugotoviti, kakšne so kulturne stike med obema državama. Porodila ga je najnost po zgraditvi trdnega kulturnega mostu med Vzhodom in Zahodom, brez katerega si razvoj današnjega in bodočega človeka ne moremo zamisliti. Celoten program je bil izven kakršnegakoli političnega gesla, poročal in diskutiral so pripadniki različnih svetovnih nazorov.
Pozačni govor je imel odv. Mario Fabiani, vodna govorca pa znani literarni zgodovinar prof. Francesco Flora, in prav tako pomemben italijanski kulturni delavec prof. Cesare Mussatti.
Prvi del sestanka je bil posvečen kulturnim odnosom med obema državama v preteklosti in sedanjosti in je obravnaval različne zanimive teme: rusko gledališče v Italiji, avtorsko pravo v medsebojnih odnosih, problemi pouka ruskega jezika v Italiji, gledališke Majakovskega v Italiji, Quarenghija in rusko arhitekturo, filmsko koprodukcijo, važnost poznavanja ruske tehnike in znanosti, važnost študijskih stidijev in izmenjave na umetniškem področju, ruski študij renesanse, ruska opera in italijanska glasba do 800, odnosi Italijanov in Sovjetov v študiju biologije, italijanski film in italijanska gledališka kultura v Sovjetski zvezi. Drugi del sestanka je obravnaval odnose v bodočnosti.
Diskusije in referati so bili na visoki ravni, globoki, tehnični in iskreni. Kritika faktorjev, ki ovirajo intenzivnejši razvoj odnosov, je bila ostrja, a konstruktivna. Imela sem občutek, da bodo sovjetski kot italijanski kulturni delavci zastavili vse sile, da izločijo vse birokratske ovire, ki onemogočajo, da bi kulturne dobrine, ki so plod posameznih narodov, ne oplajale vsega človeštva.

Ob zaključku sestanka je predsedstvo - na podlagi diskusij, ki so se vršile vsake čase v okviru različnih panog - objavilo sledeče rezultate: določena je izmenjava opernih, dramskih in baletnih gostovanj, koprodukcija na filmskem področju, izmenjava študijskih stidijev na vseh področjih, izmenjava znanstvenih izsledkov. Določeno so bile tudi smernice za temeljito spoznavanje ruskega jezika v Italiji kot italijanskega v Sovjetski zvezi.

Sodeč po poteku sestanka v vseh njegovih karakteristikah lahko upamo, da bo ta študijski sestanek dal več koristnih rezultatov. Čutim dolžnost pohvaliti odlično organizacijo. Zase beležim poleg duhovnega zadovoljenja, ki so ga nudile zanimive razprave, tudi lepa srečanja z osebnostmi, ki mi bodo ostala neizbrisno v spominu.

N. GABRIELČIČ

Pohištvo Eve Braun na dražbi

V Münchenu so prodali na dražbi pohištvo, ki ga je »Euerher« kupil svoj ljubici Evi Braun za vilo, ki ji jo je bil poklonil v Münchenu. Sicer ne gre za kdo ve kakšno pohištvo, ker je bilo to razmeroma skromno. Na dražbi so prodali divan, ležalni stol, mizo, omaro, dve knjižni polici, pisalno mizo in spalnico ter nekaj drobnarije. Vse pohištvo je bilo izdelano iz svetlega orehovega lesa. Vse skupaj je bilo prodano za 1200 nemških mark, to se pravi za komaj 180.000 lir.

Še eno odkritje pračlovekovih ostankov

Znanstveniki transilvanskega muzeja so sporočili, da so odkrili ostanke novega predzgodovinskega človeka, ki je živel v isti dobi, v kateri je živel tudi človek-opic, ki pa je bil hodič le po zadnjih okončinah in imel bolj razvite možgane. Te ostanke so odkrili v znanih jamah v Sterkfonteinu 43 km od Johannesburga, kjer so že prej odkrili orodja, ki ga pripisujejo dobi človeka-opic, ki pa ni pripadal tej mu.

PREPOTREBNI SO NOVI TRTNI NASADI

Kot vsakemu sadnemu drevju tudi trti čim več prostora

Mnenje, da več trt da več grozdja, ne drži

Med vsemi poljskimi kulturami, s katerimi se pri nas ukvarjamo, je posebno spoštovana trta. Njen sad je poživilo in v njem čar dobre volje ter razpoloženja, ki prijatelja vsakomur. Na vseh celinah gojijo in povsod cenijo. V nekaterih evropskih deželah (Francija, Italija, Španija, Portugalska, Jugoslavija in dr.) zavzema važno mesto v kmetijskem gospodarstvu in ima pri narodnem dohodku pomembno mesto. Tudi pri nas pomeni na mnogih gospodarstvih uvaževano poglavje, čeprav se je vinogradiška površina skrčila in so trtni nasadi že preveč - prirediti. Vsi želijo, da bi se vprašanje, če bo naše vinogradištvost v svojo častno preteklostjo uspešno prebratilo to svojo - krizo.

Zimsko škropljenje sadnega drevja

V tržaški okolici in na bližnjem Krasu so le redki tisti, ki se ukvarjajo malo bolj intenzivno s sadjarstvom. Je pa pri naših vinogradnikih, ki jim je pri delu vina glavni cilj, lepa navada, da posade ob koncu svojih vinogradov kakšno hrustko, breskev in v največji meri češnje.
Kakor je naš vinogradnik dobro podkovan, kar se tiče rezanja, vezanja, škropljenja in zveplanja, tako je skrajno povprečen pri gojenju sadnega drevja. Malone po vseh vinogradih vidiš neobrezano dreve. Stare, suhe veje strlijo na vse strani in se niso srecale, kakor bi morale že pred toliko leti, z žago. Takim suhim in nepotrebnim vejam delajo družbo divjaki, v sredini pa je drevo natrpano z vejami, ki se križajo na vse strani in ki ne dopuščajo ne soncu ne zraku do sredine. Kakšen sad naj da tako samemu sebi prepusteno drevo?

Med našimi vinogradniki, ki jih bomo v tem primeru jemali kot sadjarje, vlada tudi popolna brezbriznost, kar se tiče škropljenja. Le redki so tisti, ki poskopljo drevo pred cvetenjem in po cvetenju, in še redkejši oni, ki opravijo pred tem delom nepotrebnega zimsko škropljenje. Navadno namažejo debela z gosto apnenno raztopino, a se ne brigajo za veje. Taki sadjarji so vsaj delno dalo drevesu, kar mu gre, a to ni še dovolj.

Pri zimskem škropljenju, ki bi se moralo vsi dvakrat, in sicer enkrat v zgodnji in enkrat v pozni zimi, ne pride v poštev samo debelina, ampak tudi vse vejeveje. Pred škropljenjem je potrebno, da se odgrnejo debela in se tako odstrani vsa nepotrebna skorja, pod katero prežimi vse mrčes. To odgrnimo moramo takoj sežgati, ker če jo sicer pustimo ob drevo, pustimo mrčesu, da se ponovno razpase po drevesu.

Za zimsko škropljenje pridejo v poštev različna sredstva, ki jih najdemo v vsaki trgovini. Nekatera, posebno popolnoma uničen. Zato mora biti pomožna osvetlitev že vnaprej preračunana. Fotografiranje proti luči pride edino v poštev, ko gre za slikanje gozdov. Jutranja ali večerna luč, ki meče dolge sence debel proti gledalcu, daje silni tisti privlačnosti, ki jo sprejema luč v nobenem primeru ne more dati.

FOTOGRAFSKI KOTIČEK

FOTOGRAFIRANJE PROTI LUČI

V našem fotografskem kotičku se je pazljivo fotografiral seznanjen s snemanjem pokrajine, portreta, živali, tihotizir in drugega. V vsakem primeru je bilo poudarjeno da mora padati svetloba od stranskega ozadja, posebno ko je žla za sončno svetlobo. Isto pravilo je bilo vedno poudarjeno tudi, ko je šlo za elektronično razsvetlilno, bodisi pri portretu, reprodukciji ali tihotizir. To je namreč klasična osvetlitev objekta, ki jo srečamo v vsakem dobrem slikarskem stetižu, ko pada svetloba na objekt v približno 45 stopinjah.

Zaradi tvoje nesrečne trepetanja tvoja noč nisem mogel zadržati...

